

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 190 (XXXIV) — Nr. 575

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Mărți, 14 iunie 2022

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
D E C R E T E		
889.	— Decret privind conferirea Ordinului Național <i>Serviciul Credincios</i>	2
ACTE ALE COLEGIULUI PSIHOLOGILOR DIN ROMÂNIA		
16.	— Dispoziție privind înregistrarea rezultatelor alegerilor din 28.05.2022 pentru forurile de conducere ale Colegiului Psihologilor din România	2-4
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE		
	Decizia nr. 27 din 9 mai 2022 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).....	5-15

DECRETE

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

DECRET

privind conferirea Ordinului Național *Serviciul Credincios*

În temeiul prevederilor art. 94 lit. a) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, ale art. 4 alin. (1) și alin. (2) lit. c), ale art. 6 lit. A din Legea nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 105/2000 privind reinstituirea Ordinului, Crucii și Medaliei Naționale *Serviciul Credincios*, aprobată prin Legea nr. 543/2001, cu modificările ulterioare,

în semn de înaltă apreciere a serviciilor deosebite pe care le-a adus instituției militare și a profesionalismului dovedit în îndeplinirea cu succes a misiunilor de mare complexitate și răspundere, precum și pentru contribuția adusă la ridicarea prestigiului Armatei României,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se conferă Ordinul Național *Serviciul Credincios* în grad de *Ofițer*, cu însemn de pace, pentru militari, persoanei prevăzute în anexa* care face parte integrantă din prezentul decret.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU
NICOLAE-IONEL CIUCĂ

București, 9 iunie 2022.
Nr. 889.

* Anexa conține informații clasificate și urmează regimul Legii nr. 182/2002.

ACTE ALE COLEGIULUI PSIHOLOGILOR DIN ROMÂNIA

COLEGIUL PSIHOLOGILOR DIN ROMÂNIA

DISPOZIȚIE

privind înregistrarea rezultatelor alegerilor din 28.05.2022 pentru forurile de conducere ale Colegiului Psihologilor din România

Având în vedere:

— Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, cu modificările ulterioare, Hotărârea Guvernului nr. 788/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, cu completările ulterioare, Regulamentul de organizare și funcționare internă al Colegiului Psihologilor din România din 24.11.2018, Procedura privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru forurile de conducere ale Colegiului Psihologilor din România și ale filialelor teritoriale ale Colegiului Psihologilor din România din 18.12.2020, Procedura de organizare la distanță a Convenției naționale a Colegiului Psihologilor din România din 28.05.2021;

— rezultatele alegerilor pentru forurile de conducere ale Colegiului Psihologilor din România, consemnate în procesul-verbal al comisiei de validare a rezultatelor din cadrul ședinței Convenției Naționale a Colegiului Psihologilor din România organizată la distanță și desfășurată în 28.05.2022,

în temeiul dispozițiilor art. 41 lit. a) din Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, cu modificările ulterioare, coroborate cu dispozițiile art. 51 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 788/2005, cu completările ulterioare, dispozițiile art. 43 lit. a), c) și g) din Hotărârea Convenției naționale a Colegiului Psihologilor din România nr. 4/2018 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare internă al Colegiului Psihologilor din

România, precum și dispozițiile art. 34 alin. (5) din Procedura privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru forurile de conducere ale Colegiului Psihologilor din România și ale filialelor teritoriale ale Colegiului Psihologilor din România din 18.12.2020,

președintele Comitetului director al Colegiului Psihologilor din România dispune:

Art. 1. — Se înregistrează rezultatele alegerilor pentru forurile de conducere ale Colegiului Psihologilor din România din 28.05.2022, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta dispoziție.

Art. 2. — (1) Rezultatele alegerilor pentru forurile de conducere ale Colegiului Psihologilor din România se publică pe pagina de internet www.alegericpr.ro a Colegiului Psihologilor din România.

(2) Prezenta dispoziție se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Comitetului director al Colegiului Psihologilor din România,
Cracsner Constantin-Edmond

București, 30 mai 2022.
Nr. 16.

ANEXĂ

**Înregistrarea rezultatelor alegerilor din 28.05.2022
pentru forurile de conducere ale Colegiului Psihologilor din România**

I. Candidatul care a obținut mandatul de președinte al Colegiului Psihologilor din România este Cracsner Constantin-Edmond, cu un număr de 365 de voturi.

II. Candidații care au obținut un mandat de membru în Comitetul director al Colegiului Psihologilor din România, prezentați pe specialități/comisii, în ordinea descrescătoare a numărului de voturi obținute, sunt următorii:

Specialitatea Psihologie clinică:

Nr. crt.	Nume și prenume candidat	Număr de voturi obținute
1	Nicolaescu (Ciulu) Eliza Penelopa	334
2	Dobrea (Domuța) Anca	281
3	Luca Cătălin	276
4	David (Gavița) Oana Alexandra	262
5	Popa Octavian Cosmin	213

Specialitatea Psihoterapie:

Nr. crt.	Nume și prenume candidat	Număr de voturi obținute
1	Țăranu (Drăgan) Adela Mihaela	330
2	Szentagotai-Tătar Aurora	301
3	Dumitriu Claudia-Gabriela	287
4	Frunză (Filip) Aurora	249

Specialitatea Consiliere psihologică:

Nr. crt.	Nume și prenume candidat	Număr de voturi obținute
1	Tănase (Popescu) Claudia	278
2	Badea Mariana	276

Specialitatea Psihologia muncii și organizațională:

Nr. crt.	Nume și prenume candidat	Număr de voturi obținute
1	Pătruț (Radu) Laura Cristina	283
2	Sandu (Naidin) Mihaela Luminița	266
3	Mocanu Romeo	235

Specialitatea Psihologia transporturilor:

Nr. crt.	Nume și prenume candidat	Număr de voturi obținute
1	Manolachi Aurora	408
2	Anghel (Vlad) Elena	275
3	Oprîța Radu Mălin	238

Specialitatea Psihologie aplicată în servicii:

Nr. crt.	Nume și prenume candidat	Număr de voturi obținute
1	Hălmăjan (Brihan) Angelica	540

Specialitatea Psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională:

Nr. crt.	Nume și prenume candidat	Număr de voturi obținute
1	Anghel Stănilă Elena	450
2	Opre Nicolae Adrian	355
3	Bogluț (Balint) Angela	345
4	Mincu Cornel Laurențiu	341
5	Toma Roxana-Andreea	282

Specialitatea Psihopedagogie specială:

Nr. crt.	Nume și prenume candidat	Număr de voturi obținute
1	Roșan Adrian Marian	305
2	Lupu Izabela Ramona	237

Specialitatea Psihologie aplicată în domeniul securității naționale:

Nr. crt.	Nume și prenume candidat	Număr de voturi obținute
1	Bălan Ion Cristinel	325
2	Marineanu Vasile	258
3	Grigoraș Petru-Călin	248
4	Turc Darius Mihai	232
5	Neacșu (Crețu) Clara Maria	228
6	Liță Corneliu Ștefan	218

Specialitatea Psihologie judiciară — evaluarea comportamentului simulat prin tehnica poligraf:

Nr. crt.	Nume și prenume candidat	Număr de voturi obținute
1	Kiss Csaba	299

Comisia metodologică:

Nr. crt.	Nume și prenume candidat	Număr de voturi obținute
1	Milcu Marius Eleodor	391
2	Ion Bogdan Cezar	316
3	Stan (Borza) Rosana Olimpia	295
4	Costescu Cristina-Anamaria	268
5	Cazan Ana-Maria	265
6	Grigoraș (Nicolescu) Mihaela	260
7	Havârneanu Eugen Corneliu	260

Comisia de deontologie și disciplină:

Nr. crt.	Nume și prenume candidat	Număr de voturi obținute
1	Țepurlui Petrișor	283
2	Sava Florin-Alin	281
3	Duvac Ion	264
4	Veleanovici Armand Cătălin	240
5	Alexa Petrică	237
6	Constantinescu Daniel	231
7	Băncilă Camelia-Elena	230
8	Mărginean Ovidiu	227
9	Popescu Codruța Alina	221

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 27**din 9 mai 2022**

Dosar nr. 353/1/2022

Laura-Mihaela Ivanovici	— președintele Secției I civile — președintele completului
Elena Carmen Popoiag	— judecător la Secția I civilă
Valentin Mitea	— judecător la Secția I civilă
Mariana Hortolomei	— judecător la Secția I civilă
Mihaela Tăbârcă	— judecător la Secția I civilă
Beatrice Ioana Nestor	— judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Nicolae	— judecător la Secția I civilă
Mirela Vișan	— judecător la Secția I civilă
Ileana Ruxandra Tirică	— judecător la Secția I civilă

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 353/1/2022 a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă raportat la art. XIX din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, și ale art. 36 alin. (2) lit. a) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Laura-Mihaela Ivanovici, președintele Secției I civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Elena Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Maramureș — Secția I civilă în Dosarul nr. 651/319/2018, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar s-a depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, ce a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; după comunicarea raportului, intimatelor-pârâte Comisia locală pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor T și Comisia județeană pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor M au depus, în termen legal, prin consilier juridic, puncte de vedere cu privire la chestiunea de drept dedusă judecării.

6. În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Tribunalul Maramureș — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din 3 noiembrie 2021, în Dosarul nr. 651/319/2018, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: *dezlegarea modului de interpretare și*

aplicare a dispozițiilor art. 51, 52 și 53 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 18/1991), prin prisma considerentelor deciziilor Curții Constituționale nr. 44 din 31 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 211 din 28 martie 2017 (Decizia nr. 44 din 31 ianuarie 2017) și nr. 139 din 27 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 638 din 23 iulie 2018 (Decizia nr. 139 din 27 martie 2018), respectiv dacă este admisibilă cererea de chemare în judecată prin care se solicită instanței să dispună reconstituirea dreptului de proprietate în situația în care nu a fost finalizată procedura administrativă și în lipsa unei hotărâri a comisiei județene pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor.

8. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 17 februarie 2021, cu nr. 353/1/2022, termenul de judecată fiind stabilit la data de 9 mai 2022.

II. Norma de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

9. *Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare*

Art. 51. — (1) Comisia județeană este competentă să soluționeze contestațiile și să valideze ori să invalideze măsurile stabilite de comisiile locale.

(2) În cazul existenței unei suprapuneri totale sau parțiale ca urmare a emiterii a două sau mai multe titluri de proprietate pe aceleași amplasamente, comisia județeană este competentă să dispună anularea totală sau parțială a titlurilor emise ulterior primului titlu.

(3) Comisia județeană va dispune emiterea unui nou titlu în locul celui anulat sau, după caz, va propune acordarea de măsuri compensatorii potrivit legii privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate abuziv în perioada regimului comunist în România.

(4) Dispozițiile art. 53 alin. (2) rămân aplicabile.

Art. 52. — (1) În sensul prezentei legi, comisia locală este autoritate publică cu activitate administrativă, iar comisia județeană este autoritate publică cu activitate administrativ-jurisdicțională.

(2) Comisia județeană și cea locală au, în limitele competenței lor și prin derogare de la dispozițiile Codului de procedură civilă, calitate procesuală pasivă și, când este cazul, activă, fiind reprezentate legal prin prefect, respectiv primar sau, pe baza unui mandat convențional, de către unul dintre membri, nefiind obligatorie asistarea prin avocat.

(3) Prevederile art. 274 din Codul de procedură civilă sunt aplicabile.

Art. 53. — (1) Hotărârile comisiei județene asupra contestațiilor persoanelor care au cerut reconstituirea sau constituirea dreptului de proprietate privată asupra terenului, conform dispozițiilor cuprinse în cap. II, și cele asupra măsurilor stabilite de comisiile locale se comunică celor interesați prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(2) Împotriva hotărârii comisiei județene se poate face plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile de la comunicare.

III. Expunerea succintă a procesului

10. Prin *Sentința civilă nr. 991 din 24 octombrie 2018, pronunțată de Judecătoria Târgu Lăpuș*, s-a respins cererea formulată de reclamantul X, în contradictoriu cu pârâtele Comisia locală pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor T și Comisia județeană pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor M, ca nefondată.

11. Pentru a pronunța această hotărâre, prima instanță a reținut, în esență, că reclamantul a solicitat obligarea pârâtelor la reconstituirea dreptului de proprietate pentru suprafața de 31 ha 6.037 mp, adică suprafața de teren de 75 iugăre înscrisă în C.F. nr. xx Târgu Lăpuș, număr topografic xxxx/3.

12. Autoarea reclamantului, L.F., a formulat cerere de reconstituire a dreptului de proprietate, înregistrată la data de 20 martie 1991, pentru terenurile în suprafață de 2,2 ha, 2 ha, 1,73 ha și 1,5 ha. După decesul acesteia, intervenit la data de 25 mai 1991, reclamantul a formulat cerere de reconstituire a dreptului de proprietate, la data de 20 august 1991, din cuprinsul căreia nu rezultă însă că ar fi individualizat terenurile solicitate, ci doar invocă un testament și dreptul de moștenitor după defunctă.

13. Prima instanță a reținut că, din perspectiva dispozițiilor art. 8 alin. (3) și art. 11 alin. (3) din Legea nr. 18/1991, cererea de reconstituire formulată de reclamant nu este completă, întrucât nu menționează terenurile solicitate pentru reconstituire.

14. Printr-o cerere ulterioară, înregistrată la data de 5 decembrie 2005, reclamantul a solicitat în mod expres reconstituirea terenului cu numărul topografic xxxx/3 după autorul L.A., fără a menționa numărul de carte funciară.

15. S-a mai reținut că reclamantul înțelege să dovedească dreptul de proprietate al defunctului L.A. prin înscrisul intitulat „Invoire” din 5 octombrie 1959, Atestatul de dare și estimare nr. xxx/1939 și certificatul nr. xxx din 15 mai 1959.

16. Analizând C.F. nr. xx Târgu Lăpuș, instanța de fond a reținut că terenul a fost expropriat de către statul român, conform încheierii de carte funciară din data de 19 iunie 1948. Însă, autorul L.A., care a fost moștenit de către L.F. și care ar fi cumpărat terenul împreună cu B.A., prin contractul de vânzare-cumpărare încheiat la data de 23 aprilie 1939, nu este proprietar tabular.

17. Potrivit art. 17 din Decretul-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispozițiilor privitoare la cărțile funciare, cu modificările ulterioare, drepturile reale asupra imobilelor se dobândesc numai prin înscriere în cartea funciară. Același principiu era aplicabil și anterior datei de 12 iulie 1947, conform art. 431 din Codul civil austriac, în vigoare la data încheierii contractului de vânzare-cumpărare la care se referă reclamantul.

18. Față de considerentele expuse, având în vedere principiul efectului constitutiv de drepturi reale al înscrierii în cartea funciară și principiul forței probante a înscrierii în cartea funciară, prima instanță a apreciat că reclamantul nu a făcut dovada dreptului de proprietate al defunctului L.A. la momentul exproprierii terenului de către statul român în anul 1948 și, prin urmare, nu a dovedit îndreptățirea la reconstituire.

19. Împotriva acestei hotărâri a formulat apel reclamantul, care a înțeles să critice hotărârea primei instanțe, pentru argumentele redată în continuare.

20. Terenul în litigiu a fost solicitat în repetate rânduri de apelantul-reclamant și de antecesorii săi în drepturi, iar în anul 2012 Primăria Târgu Lăpuș, prin Adresa nr. xxxxx/2012, i-a solicitat acte doveditoare ale proprietății și ale filiației, pentru a soluționa Cererea de reconstituire nr. xxxx/2005. Prin Adresa nr. xxxx/2012 a transmis aceste documente (31 de pagini de anexe).

21. În anul 2014 a revenit cu o nouă adresă, văzând că demersurile anterioare au fost ignorate de comisia locală, care tergiversa soluționarea pentru a putea dispune după bunul plac de aceste terenuri.

22. Între timp, a aflat de la oficiul de cadastru și publicitate imobiliară că anumite suprafețe din terenul cumpărat de antecesorul său L.A. au fost atribuite altor moștenitori, ignorând solicitarea făcută de apelant.

23. Considerând că are îndreptățirea la reconstituirea dreptului de proprietate după autorul L.A. pentru terenurile cumpărate de la proprietarii tabulari, în anul 2011 apelantul-reclamant a intentat procese pentru anularea titlurilor de proprietate care conțin suprafețe de teren cumpărate de L.A. din C.F. nr. XX Târgu Lăpuș.

24. Prin *Sentința civilă nr. 855 din 18 noiembrie 2016, pronunțată de Judecătoria Târgu Lăpuș în Dosarul nr. 576/319/2011**, definitivă prin *Decizia nr. 28/R din 14 martie 2017, pronunțată de Tribunalul Maramureș — Secția I civilă*, acțiunea a fost admisă.

25. În concluzie, cererile de reconstituire și documentele de transfer al terenurilor din C.F. nr. xx Târgu Lăpuș către autorul L.A. au fost validate de Tribunalul Maramureș, ele producând efecte prin anularea parțială a Titlului de proprietate nr. xxxxx/91 din 5 martie 1997 și a Titlului de proprietate nr. xxxxx/22 din 2 iulie 1996.

26. În baza hotărârilor menționate au fost emise noi titluri de proprietate pentru o porțiune din terenul în litigiu, printre ai căror beneficiari se află și apelantul-reclamant.

27. Pentru toate aceste argumente, a considerat că este îndreptățit să beneficieze, de principiu, de măsurile reparatorii prevăzute de prevederile legii fondului funciar după defunctul L.A.

28. În ședința publică din 26 mai 2021, instanța, din oficiu, a pus în discuția părților necesitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept amintite.

29. În ședința publică din 3 noiembrie 2021 sesizarea a fost considerată admisibilă și, în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă, s-a dispus suspendarea judecării.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării, referitoare la admisibilitatea procedurii

30. Instanța de trimitere, procedând la analiza condițiilor de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, referitoare la declanșarea procedurii pronunțării de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a apreciat că acestea sunt întrunite cumulativ.

31. Astfel, întrucât obiectul dosarului pendinte vizează reconstituirea dreptului de proprietate, iar cererea este întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 18/1991, ale Legii nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 169/1997*), respectiv ale Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 247/2005*), Tribunalul Maramureș — Secția I civilă urmează să pronunțe o hotărâre definitivă, iar completul care soluționează apelul declarat este constituit în cadrul tribunalului, sens în care apreciază că primele două condiții de admisibilitate a sesizării sunt îndeplinite.

32. În ceea ce privește chestiunea de drept care face obiectul sesizării, în speța dedusă judecării nu a fost formulată o propunere de reconstituire/respingere a cererii de reconstituire a dreptului de proprietate din partea comisiei locale și, implicit, nu a fost emisă nici hotărârea de validare/invalidare de către comisia județeană.

33. Instanța a pus în discuție considerentele deciziilor Curții Constituționale nr. 44 din 31 ianuarie 2017 și nr. 139 din 27 martie 2018, iar din această perspectivă s-a pus în discuția părților admisibilitatea cererii de chemare în judecată având ca obiect reconstituirea dreptului de proprietate direct de către instanța de judecată, cu eludarea procedurii stabilite de legile fondului funciar [Legea nr. 18/1991, Legea nr. 169/1997, Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 1/2000), Legea nr. 247/2005, respectiv Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 165/2013)].

34. Problema de drept amintită reprezintă un element determinant în soluționarea litigiului dedus judecătii, în funcție de admisibilitatea sau inadmisibilitatea acestui demers judiciar urmând să fie analizată hotărârea judecătorească atacată și, implicit, cererea de chemare în judecată.

35. În prezentul dosar, antecesoarea apelantului-reclamant și apelantul-reclamant însuși au formulat cereri de reconstituire a dreptului de proprietate, însă comisia locală nu le-a analizat, astfel că reclamantului nu i s-a dat posibilitatea să continue procedura de fond funciar, finalizată administrativ prin emiterea unei hotărâri de către comisia județeană, și eventual, formularea plângerii împotriva acestei hotărâri, conform dispozițiilor art. 51—53 din Legea nr. 18/1991.

36. Prin Decizia nr. 44 din 31 ianuarie 2017, Curtea Constituțională a constatat că prevederile art. 11 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 sunt neconstituționale, această dispoziție legală stabilind: „Comisiile locale și județene de fond funciar sau, după caz, Comisia de Fond Funciar a Municipiului București au obligația de a soluționa toate cererile de restituire, de a efectua punerile în posesie și de a elibera titlurile de proprietate până la data de 1 ianuarie 2018.”

37. Obiectul sesizării l-au constituit doar prevederile art. 11 alin. (1) din Legea nr. 165/2013. Dispozițiile alineatului (2) al art. 11 din același act normativ [„În situația neîndeplinirii obligațiilor în termenul prevăzut la alin. (1), persoana care se consideră îndreptățită poate formula plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile. Hotărârea pronunțată de instanța judecătorească este supusă numai apelului. Plângerea este scutită de taxa judiciară de timbru.”] nu au făcut obiectul acestei decizii. Ulterior, prin Legea nr. 111/2017 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 98/2016 pentru prorogarea unor termene, instituirea unor noi termene, privind unele măsuri pentru finalizarea activităților cuprinse în contractele încheiate în cadrul Acordului de împrumut dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea Proiectului privind reforma sistemului judiciar, semnat la București la 27 ianuarie 2006, ratificat prin Legea nr. 205/2006, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (Legea nr. 111/2017), întregul art. 11 din Legea nr. 165/2013 a fost abrogat.

38. Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 139 din 27 martie 2018 cu privire la compatibilitatea prevederilor art. 11 din Legea nr. 165/2013 cu Constituția României. Excepția de neconstituționalitate a fost respinsă ca devenită inadmisibilă.

39. În considerentele acestei decizii s-au reținut următoarele: „29. În ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, Curtea observă că acestea prevăd că, în situația neîndeplinirii de către comisiile locale și județene de fond funciar sau, după caz, Comisia de Fond Funciar a Municipiului București a obligației de a soluționa toate cererile de restituire, de a efectua punerile în posesie și

de a elibera titlurile de proprietate în termenul a cărui prorogare succesivă a sancționat-o Curtea Constituțională prin decizia citată, persoana care se consideră îndreptățită poate formula plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile. Așadar, art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 consacră dreptul persoanelor care au formulat cereri de restituire în temeiul Legii nr. 18/1991 de a se adresa instanței în cazul neîndeplinirii de către autoritatea administrativă a obligațiilor în termenul prevăzut la alin. (1) al art. 11 din aceeași lege. Or, efectul Deciziei Curții Constituționale nr. 44 din 31 decembrie 2016, prin care a fost constatată neconstituționalitatea dispozițiilor art. 11 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 referitoare la termenul de îndeplinire a acestei obligații, se răsfrânge și asupra dispozițiilor art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, astfel că, de la publicarea acesteia, persoanele interesate se puteau adresa fără constrângerea unui termen instanței judecătorești pentru obligarea comisiilor de fond funciar la ducerea la îndeplinire a atribuțiilor referitoare la soluționarea cererilor de restituire, efectuarea punerilor în posesie și eliberarea titlurilor de proprietate.

30. Așa cum s-a arătat mai sus, ulterior, art. 11 din Legea nr. 165/2013 a fost abrogat în întregime prin Legea nr. 111/2017. Curtea apreciază că aceasta nu înseamnă însă că persoanele interesate nu mai dispun de un mecanism procedural care să le permită accesul la o instanță împotriva neîndeplinirii obligației stabilite în sarcina entității investite. În prezent, în temeiul art. 8 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.154 din 7 decembrie 2004, persoanele interesate se pot adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a solicita obligarea comisiilor locale și județene de fond funciar sau, după caz, a comisiei de Fond Funciar a Municipiului București, în condițiile art. 18 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, la soluționarea cererilor de restituire, efectuarea punerilor în posesie și, respectiv, eliberarea titlurilor de proprietate, în termenul prevăzut de art. 24 din Legea nr. 554/2004, potrivit căruia, «dacă în urma admiterii acțiunii autoritatea publică este obligată să încheie, să înlocuiască sau să modifice actul administrativ, să elibereze un alt înscris sau să efectueze anumite operațiuni administrative, executarea hotărârii definitive se face de bunăvoie în termenul prevăzut în cuprinsul acesteia, iar în lipsa unui astfel de termen, în termen de cel mult 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii».

40. Instanța de trimitere a apreciat că se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a interpreta prevederile art. 51—53 raportat la considerentele deciziilor Curții Constituționale nr. 44 din 31 ianuarie 2017 și nr. 139 din 27 martie 2018.

41. În cuprinsul art. 51—53 din Legea nr. 18/1991 este indicat faptul că revine comisiei județene competența de a soluționa contestațiile, de a valida sau invalida măsurile luate de comisia locală, este stabilită calitatea procesuală activă și pasivă a comisiilor de fond funciar (în limitele competențelor care le revin) și se stabilește expres că „Împotriva hotărârii comisiei județene se poate face plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile de la comunicare.” [art. 53 alin. (2) din Legea nr. 18/1991]

42. Din această perspectivă se poate reține că procedura de reconstituire a dreptului de proprietate este una specială, strict reglementată de legiuitor. Procedura începe cu formularea cererii de reconstituire și depunerea documentației necesare pentru a se analiza îndreptățirea la reconstituire, analiza solicitării de către comisiile locale, formularea unei propuneri către comisia județeană, care poate dispune reconstituirea dreptului de proprietate sau poate respinge solicitarea de reconstituire.

43. Legiuitorul a stabilit ca dispozițiile comisiei județene să fie singurele care se atacă cu plângere și doar în acest cadru instanța de judecată să stabilească dacă reclamantul este îndreptățit la reconstituirea dreptului de proprietate.

44. Coroborând considerentele deciziilor anterior menționate, considerente care sunt obligatorii, este necesar a se analiza posibilitatea formulării unei cereri de reconstituire a dreptului de proprietate direct în instanță, fără a se urma întreaga procedură de reconstituire și cu eludarea dispozițiilor art. 51—53 din Legea nr. 18/1991.

45. În schimb, în situația în care la nivelul uneia dintre entitățile implicate în procedura de reconstituire există un blocaj, trebuie verificat dacă partea interesată poate ignora procedura administrativă și dispozițiile art. 51—53 din Legea nr. 18/1991, sesizând instanța de judecată cu solicitarea de a se analiza îndreptățirea la reconstituirea dreptului de proprietate, în temeiul principiilor generale de drept, sau dacă partea are posibilitatea, astfel cum a statuat Curtea Constituțională în cuprinsul Deciziei nr. 139 din 27 martie 2018, să formuleze o cerere de obligare a entității în culpă să rezolve cererea.

46. În concluzie, s-a apreciat că este necesar să fie lămurită problema de drept privind extinderea aplicabilității procedurii de reconstituire a dreptului de proprietate prevăzute de art. 51—53 din Legea nr. 18/1991 (care vizează doar posibilitatea reconstituirii dreptului de proprietate ca urmare a admiterii plângerii împotriva hotărârii comisiei județene) și situației în care procedura administrativă nu este finalizată, iar partea sesizează instanța cu o astfel de cerere, raportat și la considerentele deciziilor Curții Constituționale a României nr. 44 din 31 ianuarie 2017 și nr. 139 din 27 martie 2018.

47. În ceea ce privește noutatea problemei de drept, instanța de trimitere a constatat că acțiunea introductivă a fost formulată la data de 30 mai 2018, iar Decizia Curții Constituționale nr. 139 din 27 martie 2018 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 638 din 23 iulie 2018.

48. Anterior intrării în vigoare a Legii nr. 111/2017, prevederile art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 erau în vigoare și stabileau că: „*În situația neîndeplinirii obligațiilor în termenul prevăzut la alin. (1), persoana care se consideră îndreptățită poate formula plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile. Hotărârea pronunțată de instanța judecătorească este supusă numai apelului. Plângerea este scutită de taxa judiciară de timbru.*”

49. Raportat la data sesizării instanței, la modificările legislative intervenite în cursul anului 2017, respectiv la considerentele Curții Constituționale expuse în Decizia nr. 139 din 27 martie 2018, s-a apreciat că și această condiție a noutății problemei de drept este îndeplinită.

V. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

50. Apelantul-reclamant a depus note scrise, apreciind că sesizarea îndeplinește condițiile de admisibilitate stabilite de art. 519 din Codul de procedură civilă și că nu există niciun impediment ca instanța să oblige intimitele să pună în posesie, să întocmească documentațiile necesare în vederea emiterii titlului de proprietate sau să emită titlul de proprietate.

51. Apelantul-reclamant a invocat faptul că nu a fost respectat termenul de 45 de zile pentru soluționarea cererii, stabilit de art. 79 alin. (2) din Regulamentul privind procedura de constituire, atribuțiile și funcționarea comisiilor pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, a modelului și modului de atribuire a titlurilor de proprietate, precum și punerea în posesie a proprietarilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 890/2005, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 890/2005*).

52. În această situație, în care termenul de soluționare a cererii este depășit, iar comisia locală și-a exprimat în mod neechivoc poziția în sensul netemeinicii cererii de reconstituire, apelantul-reclamant a apreciat că, în virtutea prevederilor legilor fondului funciar, a dreptului de acces la justiție și a dreptului la un proces echitabil, instanța de judecată poate fi sesizată cu o cerere care să tindă la soluționarea în fond a cererii de reconstituire, chiar dacă emiterea efectivă a dreptului de proprietate se va face tot în cadrul unei proceduri administrative.

53. În sprijinul opiniei exprimate a invocat și prevederile art. 33—35 din Legea nr. 165/2013, potrivit cărora au fost impuse termene pentru soluționarea cererilor de reconstituire, iar în situația în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele indicate în cuprinsul dispozițiilor anterior menționate, partea are posibilitatea de a sesiza instanța de judecată, care se va pronunța asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și va dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile prezentei legi.

54. După comunicarea raportului întocmit de judecătorul-raportor, în condițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, intimitele-pârâte Comisia locală pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor T și Comisia județeană pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor M au depus, în termen legal, prin consilier juridic, puncte de vedere cu privire la chestiunea de drept dedusă judecătii, prin care au apreciat că, fără parcurgerea procedurii administrativ-jurisdicționale obligatorii prevăzute de legile fondului funciar, solicitanții nu se pot adresa direct instanței de judecată pentru reconstituirea dreptului de proprietate.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

55. Completul de judecată investit cu soluționarea apelului în Dosarul nr. 651/319/2018 a apreciat că solicitarea de reconstituire a dreptului de proprietate formulată direct în instanță, fără a se respecta procedura administrativă obligatorie, este inadmisibilă.

56. Astfel, cererea de reconstituire se depune la comisia locală pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor. Ulterior acestui moment, partea care se consideră îndreptățită trebuie să urmeze întreaga procedură administrativă, procedură care este finalizată prin emiterea hotărârii de reconstituire/respingere a cererii de reconstituire a dreptului de proprietate. Doar după emiterea hotărârii comisiei județene partea are, potrivit art. 53 din Legea nr. 18/1991, posibilitatea de a pune în discuție, în fața instanței, îndreptățirea pentru reconstituirea dreptului de proprietate.

57. Până la acest moment, partea interesată are deschisă calea de acces la instanță în sensul avut în vedere și de Curtea Constituțională, adică de a solicita obligarea entității care a omis să își îndeplinească obligațiile legale să le îndeplinească, potrivit art. 8 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 554/2004*).

58. Dispozițiile art. 35 din Legea nr. 165/2013 fac trimitere la procedura prevăzută de art. 33 și 34 din același act normativ, procedură aplicabilă exclusiv cererilor formulate în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 10/2001*), astfel că nu se pot aplica prin analogie prevederile arătate în procedura legilor fondului funciar.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

59. Răspunzând solicitării Înaltei Curți de Casație și Justiție, unele instanțe nu au identificat jurisprudență referitoare la chestiunea analizată și nu au exprimat niciun punct de vedere relativ la aceasta (curțile de apel Galați, Târgu Mureș și instanțele arondate acestora); alte instanțe au comunicat doar

opinia judecătorilor consultați, iar alte instanțe au trimis atât punctul de vedere exprimat de judecători, cât și hotărâri judecătorești relevante.

60. În esență, instanțele care au exprimat un punct de vedere asupra chestiunii de drept ce face obiectul sesizării au arătat că apreciază acțiunea în discuție ca fiind fie admisibilă (Tribunalul București — secțiile a III-a, a IV-a și a V-a civile, tribunalele Ilfov, Giurgiu, Covasna, Cluj, Sălaj, Constanța, Dolj, Vaslui, Bihor, Botoșani și Caraș-Severin, judecătoriile Sfântu Gheorghe, Bacău, Zalău, Constanța, Slatina, Iași, Buzău, Dorohoi), fie inadmisibilă (curțile de apel Bacău și Iași, tribunalele Sibiu, Neamț, Călărași, Ialomița, Teleorman, Argeș, Buzău, Suceava, judecătoriile Brașov, Roman, Bicăz, Târgu Neamț, Alexandria, Roșiori, Turnu Măgurele, Bistrița, Baia Mare, Dragomirești, Caracal, Târgu Cărbunești, Pașcani, Vaslui, Huși, Buzău, Pătârlagele, Pogoanele, Răcari, Fălticeni și Rădăuți).

61. La Tribunalul Maramureș au fost exprimate ambele opinii.

62. Argumentele esențiale care au susținut opinia că o asemenea cerere este *admisibilă*, în situația în care procedura administrativă nu a fost finalizată printr-o hotărâre a comisiei județene și după declararea neconstituționalității art. 11 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, au privit împrejurarea că, potrivit dispozițiilor art. 8 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, în termen de 120 de zile de la data intrării în vigoare a acestei legi, comisiile locale de fond funciar aveau obligația de a centraliza toate cererile de restituire nesoluționate, pentru stabilirea suprafeței de teren necesare finalizării procesului de restituire. Potrivit alin. (2) lit. a) al aceluiași articol, pentru realizarea situației prevăzute la alin. (1) se aveau în vedere și cererile din dosarele nesoluționate la nivelul comisiei locale.

63. Potrivit art. 11 alin. (1) din același act normativ, comisiile locale și județene de fond funciar au obligația de a soluționa toate cererile de restituire, de a efectua punerile în posesie și de a elibera titlurile de proprietate până la data de 1 ianuarie 2018. Acest articol a fost declarat neconstituțional prin Decizia Curții Constituționale nr. 44 din 31 ianuarie 2017. Ulterior, art. 11 din Legea nr. 165/2013 a fost abrogat în întregime prin Legea nr. 111/2017.

64. Cu toate acestea, neconstituționalitatea a vizat doar termenul prevăzut de această dispoziție legală, nu și obligațiile comisiilor locale și județene de fond funciar de a soluționa cererile de restituire, de a efectua punerile în posesie și de a elibera titlurile de proprietate, ceea ce înseamnă că persoanele interesate se pot adresa fără constrângerea unui termen instanței judecătorești pentru obligarea comisiilor de fond funciar la ducerea la îndeplinire a atribuțiilor referitoare la soluționarea cererilor de restituire, efectuarea punerilor în posesie și eliberarea titlurilor de proprietate.

65. Abrogarea art. 11 prin Legea nr. 111/2017 nu înseamnă că persoanele îndreptățite la reconstituire nu mai dispun de accesul la o instanță împotriva neîndeplinirii obligației stabilite în sarcina entității investite.

66. În privința cauzelor care implică o obligație pozitivă din partea statului, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că trebuie să existe o justificare legitimă pentru lipsa de acțiune din partea acestuia. Principiul „echilibrului just”, inerent art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*), presupune existența unui interes general al comunității. Este real că autoritățile naționale trebuie să beneficieze de o amplă marjă de apreciere nu numai pentru a alege măsurile care vizează reglementarea raporturilor de proprietate în țară, ci și pentru a avea timpul necesar punerii lor în aplicare. Totuși, această marjă, oricât ar fi de importantă, nu este nelimitată, iar exercitarea puterii discreționare a statului nu poate genera consecințe incompatibile cu normele stabilite de Convenție.

67. Totodată, au fost avute în vedere principiile statuate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în cauzele în care autoritățile administrative au o obligație pozitivă (aceea de a rezolva într-un termen rezonabil cererile formulate în baza Legii nr. 18/1991), care prevăd că, deși statul se bucură de o largă marjă de apreciere atât cu privire la modalitatea de punere în aplicare a dispozițiilor legale incidente, cât și pentru a avea timpul necesar punerii lor în aplicare, această marjă, oricât ar fi de importantă, nu este nelimitată, iar lipsa de acțiune din partea celor două autorități administrative competente a soluționa cererea formulată în temeiul Legii nr. 18/1991, nejustificată în mod legitim, încalcă justul echilibru ce trebuie să existe între cerințele de interes general ale statului și imperativele apărării drepturilor fundamentale ale reclamantelor, fiindu-le cauzat acestora un prejudiciu disproporționat și excesiv și, prin urmare, le îndreptățește pe acestea să se adreseze instanței pentru repararea lui.

68. S-a arătat că această problemă de drept și-a găsit rezolvarea încă de la momentul pronunțării de către Înalta Curte de Casație — Secțiile Unite a Deciziei nr. XX din 19 martie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 12 noiembrie 2007 (*Decizia nr. XX din 19 martie 2007*), cu privire la soluționarea de către instanțe, pe fond, a cererilor nerezolvate de către entitățile investite conform Legii nr. 10/2001, prin care s-a statuat că lipsa răspunsului unității deținătoare, respectiv al entității investite cu soluționarea notificării echivalează cu refuzul restituirii imobilului, iar un asemenea refuz nu poate rămâne necenzurat, pentru că nicio dispoziție legală nu limitează dreptul celui care se consideră nedreptățit de a se adresa instanței competente, ci, dimpotrivă, însăși Constituția prevede, la art. 21 alin. (2), că nicio lege nu poate îngradi exercitarea dreptului oricărei persoane de a se adresa justiției pentru apărarea intereselor sale legitime.

69. Cum problema de drept este analogă celei supuse dezbaterii în prezenta chestiune, din rațiuni de simetrie juridică s-a apreciat că, în condițiile în care, potrivit dispozițiilor art. 53 și 54 din Legea nr. 18/1991, hotărârile comisiei județene și ordinul prefectului referitoare la cererile de reconstituire sau constituire a dreptului de proprietate privată asupra terenului pot fi atacate cu plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, urmând a fi analizate de judecătoria pe fond, instanța de judecată poate fi în mod legal sesizată cu o cerere prin care se solicită să se dispună direct cu privire la dreptul de proprietate reclamat asupra unui teren în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 18/1991, în condițiile în care cererea nu a fost soluționată de către comisia locală și cea județeană.

70. Dimpotrivă, opinia contrară a *inadmisibilității* acțiunii a fost argumentată prin aceea că procedura administrativ-jurisdicțională de reconstituire a dreptului de proprietate este una specială, strict reglementată de legiuitor, iar solicitanții trebuie să o parcurgă.

71. Împotriva hotărârilor comisiilor locale persoana interesată poate face contestație, care se soluționează de comisiile județene, conform art. 51 din Legea nr. 18/1991 și art. 27 alin. (3) din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 890/2005, iar împotriva hotărârilor comisiilor județene se poate formula plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, potrivit art. 53 alin. (2) din Legea nr. 18/1991.

72. Fără parcurgerea procedurii administrativ-jurisdicționale obligatorii prevăzute de dispozițiile legale nu se poate cere direct instanței reconstituirea dreptului de proprietate. O cerere de chemare în judecată cu care a fost investită instanța este inadmisibilă, întrucât prin aceasta reclamantul tinde să i se reconstituie dreptul de proprietate direct în instanță, fără să fi urmat procedura administrativ-jurisdicțională obligatorie prevăzută de lege.

73. Cadrul normativ actual imprimă mecanismului de soluționare administrativă a cererilor de reconstituire a dreptului de proprietate un caracter eficient, prin posibilitatea solicitanților de a se adresa instanței de contencios administrativ pentru a solicita obligarea comisiilor locale și județene de fond funciar să finalizeze procedura administrativă, iar ulterior obținerii hotărârii definitive pronunțate de instanța de contencios administrativ, prin constrângerea comisiilor să își îndeplinească obligațiile, prin aplicarea penalităților de întârziere și obținerea de despăgubiri, în condițiile art. 906 din Codul de procedură civilă.

74. Au fost transmise mai multe hotărâri judecătorești, dintre care numai o parte se referă la chestiunea în discuție, în alte hotărâri problema admisibilității acțiunii formulate împotriva comisiilor de fond funciar fiind analizată din alte perspective legale și factuale.

75. Verificarea hotărârilor relevante a evidențiat existența unei practici consistente în sensul admisibilității acțiunii în discuție (hotărâri comunicate de Tribunalul Covasna, Judecătoria Sfântu Gheorghe, Judecătoria Bacău, Tribunalul București — Secția a IV-a civilă, Judecătoria Zalău, Tribunalul Sălaj, Judecătoria Iași, Tribunalul Vaslui, Tribunalul Bihor, Judecătoria Buzău, Judecătoria Răcari și Tribunalul Botoșani), argumentele cuprinse în considerente regăsindu-se printre cele arătate *supra*, la paragrafele 62—69.

76. Au trimis hotărâri prin care acțiunea a fost respinsă ca inadmisibilă Tribunalul Sibiu, Tribunalul Neamț, Tribunalul Maramureș și Judecătoria Videle.

77. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică în prezent practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

78. Prin *Decizia nr. 44 din 31 ianuarie 2017*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 211 din 28 martie 2017, Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art. 7 alin. (1) și ale art. 11 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 sunt neconstituționale.

79. Prin *Decizia nr. 139 din 27 martie 2018*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 638 din 23 iulie 2018, Curtea Constituțională a respins, ca devenită inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 din Legea nr. 165/2013.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

80. Prin raportul întocmit, judecătorul-raportor a apreciat că nu sunt întrunite, cumulativ, condițiile de admisibilitate a sesizării, astfel cum sunt acestea reglementate prin art. 519 din Codul de procedură civilă, în sensul că nu există o chestiune de drept veritabilă, cu caracter de noutate.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunea de drept care se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

81. Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

82. Din cuprinsul prevederilor legale enunțate se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de

sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță;

- cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

- soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;

- chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;

- chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare;

- problema pusă în discuție trebuie să fie una veritabilă, norma legală fiind susceptibilă să dea naștere unor interpretări diferite.

83. Prima și a treia condiție sunt îndeplinite, nefiind necesară o discuție suplimentară, iar cu privire la cea de-a doua, Înalta Curte de Casație și Justiție observă că instanța de trimitere judecă în ultimă instanță.

84. Astfel, față de data cererii de chemare în judecată în cauza aflată pe rolul instanței de trimitere, situată în timp anterior intrării în vigoare a Legii nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative (*Legea nr. 310/2018*), nu sunt aplicabile dispozițiile art. 483 din Codul de procedură civilă, astfel cum au fost modificate prin actul normativ evocat, și nici prevederile art. 94 pct. 1 lit. j³) din Codul de procedură civilă, care au fost introduse prin *Legea nr. 310/2018*.

85. Regimul procedural al cauzei aflate pe rolul instanței de trimitere este însă guvernat de dispozițiile art. 1 din titlul XIII al Legii nr. 247/2005, intitulat „Accelerarea judecăților în materia restituirii proprietăților funciare”, potrivit căroră: „În scopul accelerării judecării plângerilor, contestațiilor și a altor litigii apărute în urma aplicării Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și a Legii nr. 1/2000 pentru reconstituirea drepturilor de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare, numite în continuare procese funciare, procedura în fața instanțelor judecătorești se va efectua conform prevederilor acestui titlu, care se vor completa cu cele ale Codului de procedură civilă.”, precum și ale art. 5 alin. (1) teza întâi din același titlu: „(1) Hotărârile pronunțate de instanțele judecătorești în procesele funciare în primă instanță sunt supuse numai recursului. (...)”

86. Ipoteza reglementată de art. 1 și 5 din titlul XIII al Legii nr. 247/2005 se supune prevederilor art. 7 alin. (1) și (2) din *Legea nr. 76/2012* pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căroră: „(1) Dacă prin prezenta lege nu se prevede altfel, ori de câte ori printr-o lege specială se prevede că hotărârea judecătorească de primă instanță este «definitivă», de la data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă, aceasta va fi supusă numai apelului la instanța ierarhic superioară. (2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul în care printr-o lege specială se prevede că hotărârea judecătorească de primă instanță este «supusă recursului» sau că «poate fi atacată cu recurs» ori, după caz, legea specială folosește o altă expresie similară.”

87. În consecință, având în vedere că norma de punere în aplicare a noii legi de procedură asimilează ipoteza din art. 5 al titlului XIII din *Legea nr. 247/2005* cu situația în care hotărârea este supusă numai apelului, rezultă că împotriva acestor hotărâri

nu este deschisă calea de atac a recursului, fiind incident și art. 483 alin. (2) teza finală din Codul de procedură civilă, în forma anterioară modificării prin Legea nr. 310/2018.

88. Cu privire la cerința ca soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere, se constată că în cauză prima instanță a respins acțiunea reclamantului, care solicita ca judecătoria să soluționeze pe fond cererea sa de restituire formulată în temeiul Legii nr. 18/1991, constatând că acesta nu este îndreptățit la ceruta reparație, cu argumentul absenței dovezilor cu privire la existența în patrimoniul autorului reclamantului a dreptului de proprietate asupra imobilelor a căror restituire s-a solicitat.

89. Tribunalul a fost investit exclusiv cu apelul reclamantului, care a argumentat în sens contrar celor cuprinse în considerentele sentinței apelate. Nu rezultă din lucrările dosarului că instanța de apel a invocat din oficiu explicit, în acord cu art. 479 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, motivul de apel de ordine publică al inadmisibilității acțiunii, iar, în lipsa unei atari măsuri a instanței de apel, aceasta este investită numai cu criticile formulate de reclamant referitoare la temeinicia acțiunii sale, în acord cu dispozițiile art. 477 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

90. Cu toate acestea, se poate considera că invocarea din oficiu a inadmisibilității acțiunii este cuprinsă în mod implicit în demersul tribunalului de a pune în discuție sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept cu prezenta solicitare, întrebarea cuprinzând tocmai problema existenței unui fine de neprimire care se opune sesizării instanței cu acțiunea de față.

91. Or, în cauză, reclamantul nu a primit o soluție la cererea de reconstituire a dreptului de proprietate pe care a formulat-o prima dată autoarea sa la data de 20 martie 1991 și care a fost apoi reiterată de el însuși ulterior decedului autoarei, la data de 20 august 1991, astfel încât el s-a adresat instanței pentru rezolvarea pe fond a pretenției adresate autorității competente, ce nu i-a răspuns în timpul scurs din anul 1991 până în prezent.

92. Prin urmare, teza avută în vedere de instanța de apel atunci când a invocat din oficiu necesitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție este incidentă în cauza de față, unde procedura administrativă reglementată de Legea nr. 18/1991 și care poate face obiectul contestării în condițiile art. 51—53 din lege nu a fost finalizată de entitatea investită cu cererea reclamantului.

93. Față de aceste împrejurări și având în vedere prevederile art. 476 alin. (1) și ale art. 479 alin. (1) teza finală din Codul de procedură civilă, se apreciază că de lămurirea problemei de drept ce face obiectul sesizării, ce privește admisibilitatea unei acțiuni întocmai cum este cea formulată în cauză de reclamant, depinde soluționarea pe fond a cauzei la instanța de apel, această cerință fiind îndeplinită în speță.

94. În urma verificărilor realizate a rezultat că interpretarea dispozițiilor art. 51—53 din Legea nr. 18/1991 nu a făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

95. În privința cerinței ca problema de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă, aceasta nu este însă îndeplinită.

96. De asemenea, se constată că dispozițiile legale a căror interpretare se solicită nu ridică vreo dificultate de interpretare, astfel încât nici cerința existenței unei chestiuni de drept veritabile nu este îndeplinită.

97. Din argumente care țin de specificul cauzei de față, aceste două condiții vor fi tratate împreună, în cele ce succedă.

98. Pe de-o parte, cu privire la identificarea unei *chestiuni de drept reale, veritabile*, de un anumit grad de dificultate, în jurisprudența dezvoltată în legătură cu această condiție de admisibilitate, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat în mod constant că, în declanșarea procedurii pronunțării unei hotărâri

prealabile, trebuie să fie identificată o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și al înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecării (*exempli gratia*, deciziile Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 24 din 29 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 4 noiembrie 2015; nr. 10 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016; nr. 6 din 30 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 24 februarie 2017; nr. 62 din 18 septembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 797 din 9 octombrie 2017; nr. 18 din 5 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 337 din 17 aprilie 2018).

99. Pe de altă parte, analiza conținutului art. 519 din Codul de procedură civilă relevă că *noutatea* chestiunii de drept ce face obiectul întrebării prealabile reprezintă o condiție distinctă de aceea a nepronunțării anterioare a Înaltei Curți de Casație și Justiție asupra respectivei chestiuni de drept ori de cea a inexistenței unui recurs în interesul legii aflat în curs de soluționare cu privire la cea problemă de drept.

100. În absența unei definiții legale a noțiunii de „noutate”, verificarea acestei condiții ține de exercitarea dreptului de apreciere al completului investit cu soluționarea sesizării, astfel cum instanța supremă a hotărât în mod constant în jurisprudența sa (*exempli gratia*, deciziile Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 1 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 9 aprilie 2014; nr. 3 din 14 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 16 iunie 2014; nr. 6 din 23 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 691 din 22 septembrie 2014; nr. 13 din 8 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 13 iulie 2015; nr. 14 din 8 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 736 din 1 octombrie 2015).

101. Așa cum Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a decis în jurisprudența sa anterioară (*exempli gratia*, deciziile menționate în paragraful anterior, precum și Decizia nr. 4 din 14 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 16 iunie 2014; Decizia nr. 41 din 21 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 115 din 10 februarie 2017, etc.), cerința noutății este îndeplinită atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementări recent intrate în vigoare, iar instanțele nu i-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial.

102. Totodată, cerința noutății ar putea fi reținută ca îndeplinită și în cazul în care s-ar impune anumite clarificări, într-un context legislativ nou sau modificat față de unul anterior, ale unei norme legale mai vechi (ipoteza așa-zisei reevaluări a interpretării normei).

103. În egală măsură, s-a decis că noutatea se poate raporta și la o normă mai veche, dar a cărei aplicare frecventă a devenit actuală mult ulterior intrării ei în vigoare (a se vedea, *exempli gratia*, Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 10 din 20 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 832 din 14 noiembrie 2014).

104. În ipoteza de față, de vreme ce actul normativ în discuție, Legea nr. 18/1991, a stat la baza inițierii de proceduri jurisdicționale încă de la momentul intrării sale în vigoare, acum mai mult de treizeci de ani, problema existenței dreptului de acces la instanță al titularului cererii în ipoteza în care comisiile de fond funciar nu i-au soluționat solicitarea s-a ridicat în mod frecvent în jurisprudența instanțelor naționale.

105. De-a lungul celor treizeci de ani de aplicare a Legii nr. 18/1991 problema a fost soluționată atât în sensul aprecierii inadmisibilității de a se solicita instanței în mod direct reconstituirea dreptului de proprietate, cât și în sensul considerării ca admisibile a unei atari acțiuni, în prezența pasivității prelungite și nejustificate a autorității ținute la rezolvarea pe cale administrativă a solicitării de reconstituire a dreptului de proprietate.

106. Odată cu evoluția jurisprudenței naționale în sensul recunoașterii exprese a drepturilor fundamentale la un proces echitabil (cu componenta sa — dreptul de acces la instanță) și, respectiv, la protecția dreptului de proprietate — din perspectiva prevederilor convenției (ratificată de România prin Legea nr. 30/1994 privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la această convenție, cu modificările ulterioare), s-a cristalizat în practica instanțelor naționale teza admisibilității acțiunii în discuție.

107. Astfel, în coordonatele pasivității prelungite a autorității publice chemate a aplica legea specială de reparație (incidente și în speță), instanțele au arătat că nu se poate cere celui care se pretinde îndreptățit la reparație să aștepte finalizarea unei proceduri administrative — moment ce nu poate fi identificat sau estimat pe baza unor criterii obiective și previzibile — pentru a-și valorifica judiciar dreptul la reparație pretins; de asemenea, s-a statuat că, deși, într-adevăr, persoana are posibilitatea de a cere instanței obligarea autorității la îndeplinirea obligațiilor date prin lege în sarcina sa, accesul său la instanță nu este limitat la o atare solicitare — care, prin definiție, este aptă a pune la dispoziția părții un titlu executoriu instituind obligația autorității pârâte de a emite un răspuns, deci va trebui să fie urmată, în cazul unei neexecutări de bunăvoie, de o procedură de executare silită a obligației de a face a autorității publice, obligație denumită în doctrină *intuitu personae*.

108. În acest context, instanțele au reținut în argumentare (așa cum rezultă cu claritate și din punctele de vedere și jurisprudența comunicate de instanțele naționale în vederea soluționării prezentei sesizări) și considerentele relevante ale Înaltei Curți de Casație și Justiție în cuprinsul unei decizii pronunțate în recurs în interesul legii, respectiv Decizia nr. XX din 19 martie 2007; de altfel, în argumentarea punctului de vedere exprimat de judecătorii Tribunalului București s-a arătat că, după pronunțarea Deciziei nr. XX din 19 martie 2007, orientările divergente ale jurisprudenței în materia aplicării legii fondului funciar s-au unificat, conform dezlegărilor cuprinse în această decizie.

109. Anterior pronunțării acesteia, prin Decizia nr. IX din 20 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 28 iulie 2006, Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiunile Unite a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că instanța căreia îi revine competența de a soluționa cererile formulate împotriva refuzului persoanei juridice notificate, deținătoare a imobilului, de a emite decizie sau dispoziție motivată de restituire în natură ori de acordare de despăgubiri, potrivit Legii nr. 10/2001, este secția civilă a tribunalului în a cărui rază teritorială își are sediul persoana juridică respectivă.

110. În considerentele acestei decizii s-a arătat: „Dar, în condițiile în care Legea nr. 10/2001 nu face nicio precizare cu privire la ipoteza în care persoana juridică deținătoare a imobilului nu emite decizia ori dispoziția prevăzută de textul de lege menționat [art. 25 alin. (1), în forma în vigoare la acel moment], în termenul de 60 de zile, nu se poate refuza persoanei îndreptățite dreptul de a se adresa instanței competente, respectiv tribunalului, pe motiv că plângerea ar fi prematură introdusă sau inadmisibilă. În această privință, absența

răspunderii persoanei juridice deținătoare echivalează cu un refuz de restituire a imobilului, care trebuie cenzurat de tribunal tot în condițiile procedurii speciale.

Sub acest aspect, trebuie avut în vedere că, pentru cazul când restituirea în natură nu este posibilă, s-a reglementat, prin art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001, republicată, că «Decizia sau, după caz, dispoziția motivată de respingere a notificării sau a cererii de restituire în natură poate fi atacată de persoana care se pretinde îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărui circumscripție se află sediul unității deținătoare sau, după caz, al entității investite cu soluționarea notificării, în termen de 30 de zile de la comunicare».

De aceea, rațiuni de simetrie impun ca și în cazul refuzului persoanei juridice notificate, deținătoare a imobilului, de a emite decizie sau dispoziție motivată de restituire în natură ori de acordare de despăgubiri, potrivit Legii nr. 10/2001, să poată fi formulată cerere, împotriva acestui refuz, tot la secția civilă a tribunalului în a cărui rază teritorială își are sediul persoana juridică notificată.

Inconsecvența legiuitorului și necorelarea dispozițiilor legale din actul normativ în discuție nu pot împiedica persoana îndreptățită să își valorifice drepturile și nici nu o pot pune într-o situație de inferioritate față de persoanele cărora li se transmite răspunsul în termenul prevăzut de lege.

A considera că o astfel de cerere este prematură sau inadmisibilă și a o respinge, ca atare, ar însemna să se nesocotească, printr-un formalism excesiv, caracterul reparatoriu al Legii nr. 10/2001 și să fie împiedicate persoanele îndreptățite să își redobândească imobilele ce li s-au preluat abuziv.”

111. Raționamentul dezvoltat în considerentele ce precedă a fost completat prin dezlegările cuprinse în Decizia nr. XX din 19 martie 2007, prin care s-a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001, s-a stabilit că instanța de judecată este competentă să soluționeze pe fond nu numai contestația formulată împotriva deciziei/dispoziției de respingere a cererilor prin care s-a solicitat restituirea în natură a imobilelor preluate abuziv, ci și acțiunea persoanei îndreptățite în cazul refuzului nejustificat al entității deținătoare de a răspunde la notificarea părții interesate.

112. Considerentele acestei decizii arată că: „Or, din moment ce s-a reglementat că deciziile, respectiv dispozițiile motivate de respingere a notificărilor sau a cererilor de restituire în natură a imobilelor, pot fi atacate la instanțele judecătorești, iar în cuprinsul art. 2 alin. (2) și în art. 14 din Legea nr. 10/2001 se fac referiri la restituirea imobilelor prin hotărâre judecătorească, este evident că instanța, investită cu cenzurarea deciziei sau a dispoziției de restituire în natură, nu este limitată doar la posibilitatea de a obliga unitatea deținătoare să emită o altă decizie/dispoziție de restituire în natură. Dimpotrivă, în virtutea dreptului său de plenitudine de jurisdicție ce i s-a acordat prin lege, instanța judecătorească, cenzurând decizia/dispoziția de respingere a cererii de restituire în natură, în măsura în care constată că aceasta nu corespunde cerințelor legii, o va anula, dispunând ea însăși, în mod direct, restituirea imobilului preluat de stat fără titlu valabil.

O astfel de soluție se impune și pentru că, în îndeplinirea atribuției de a verifica dacă sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a cererii de acordare a măsurii reparatorii prin restituirea în natură a imobilului, judecătorul are a chibzui și asupra eficienței soluției pe care o adoptă, în timp ce retrimiteră cauzei la unitatea deținătoare a imobilului ar putea conduce la prelungirea nejustificată a procedurii de restituire.

Ca urmare, în raport cu spiritul reglementărilor de ansamblu date prin Legea nr. 10/2001, atribuția instanței judecătorești de

a soluționa calea de atac exercitată împotriva deciziei/dispoziției de respingere a cererii de restituire a imobilului în natură nu este restrânsă doar la o prerogativă formală de a dispune emiterea unei alte decizii/dispoziții în locul celei pe care o anulează, ci impune ca, în cadrul plenitudinii sale de jurisdicție, nelimitată în această materie prin vreo dispoziție legală, să dispună ea direct restituirea în natură a imobilului ce face obiectul litigiului.

De altfel, reluarea procedurilor cu caracter administrativ, precum și respingerea acțiunii ca inadmisibilă sau prematur introdusă ar contraveni și principiului soluționării cauzei într-un termen rezonabil, consacrat prin art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, la care România a devenit parte.

În același timp, în cazul când unitatea deținătoare sau unitatea investită cu soluționarea notificării nu respectă obligația instituită prin art. 25 și 26 din Legea nr. 10/2001, de a se pronunța asupra cererii de restituire în natură ori să acorde persoanei îndreptățite în compensare alte bunuri sau servicii ori să propună acordarea de despăgubiri, în termen de 60 de zile de la înregistrarea notificării sau, după caz, de la data depunerii actelor doveditoare, se impune, de asemenea, ca instanța investită să evoce fondul în condițiile prevăzute în art. 297 alin. 1 din Codul de procedură civilă și să constate, pe baza materialului probator administrat, dacă este sau nu întemeiată cererea de restituire în natură.

Într-un astfel de caz, lipsa răspunsului unității deținătoare, respectiv al entității investite cu soluționarea notificării, echivalează cu refuzul restituirii imobilului, iar un asemenea refuz nu poate rămâne necenzurat, pentru că nicio dispoziție legală nu limitează dreptul celui care se consideră nedreptățit de a se adresa instanței competente, ci, dimpotrivă, însăși Constituția prevede, la art. 21 alin. (2), că nicio lege nu poate îngredi exercitarea dreptului oricărei persoane de a se adresa justiției pentru apărarea intereselor sale legitime.”

113. Desigur, aceste decizii obligatorii pentru instanțele de judecată se referă la procedurile administrative și jurisdicționale reglementate de Legea nr. 10/2001, ele nefiind aplicabile în mod direct în cauzele izvorâte din aplicarea prevederilor Legii nr. 18/1991.

114. Cu toate acestea, se poate observa că ipotezele de lucru sunt similare, deoarece ambele acte normative sunt legi speciale de reparație pentru bunurile imobile preluate de autorități în perioada regimului comunist, ambele legi conțin mecanisme de aplicare ce presupun îndeplinirea de către entitățile desemnate prin reglementare a unor atribuții ce includ emiterea răspunsului dat cererii de reparație formulate de cel ce se consideră îndreptățit, iar din ambele legi lipsește mecanismul concret de sancționare a pasivității autorității ținute a emite un răspuns în termenul edictat.

115. De aceea, instanțele judecătorești au considerat, pe bună dreptate, că argumentele instanței supreme din Decizia nr. XX din 19 martie 2007 se aplică, *mutatis mutandis*, și ipotezei în care comisiile de aplicare a legii fondului funciar omit a emite răspunsul convenit cererilor de reconstituire a dreptului de proprietate, iar titularul cererii se adresează instanței, nefiind ținut a cere numai obligarea comisiilor la soluționarea cererii, ci putând solicita soluționarea pe fond a cererii de reparație.

116. Aceste evoluții jurisprudențiale au avut loc pe parcursul întregii perioade de aplicare a Legii nr. 18/1991 în procedurile judiciare, dar cu precădere după publicarea Deciziei nr. XX din 19 martie 2007, rezultând, atât din hotărârile recente comunicate Înaltei Curți de Casație și Justiție cu ocazia soluționării sesizării de față, cât și din opiniile exprimate cu ocazia consultării judecătorilor instanțelor naționale, că și în prezent orientarea majoritară a jurisprudenței este în sensul aplicării raționamentului cuprins în Decizia nr. XX din 19 martie 2007, chiar dacă unele hotărâri transmise nu o menționează expres.

117. În tot cazul, chiar lăsând deoparte acest aspect (abordarea majoritară a chestiunii în discuție în mod similar cu cele statuate cu caracter obligatoriu în privința aplicării Legii nr. 10/2001), rezultă din cele ce precedă că problema de drept ce face obiectul sesizării nu este nouă, ea fiind ridicată frecvent în fața instanțelor în perioada de aplicare a Legii nr. 18/1991.

118. Or, cum s-a subliniat mai sus, verificarea condiției privind caracterul de noutate al chestiunii de drept ce face obiectul sesizării presupune fie că dispoziția legală a cărei interpretare se cere este recentă (sau relativ recentă) — ceea ce nu este cazul în ipoteza de față, fie că, deși este o reglementare veche, nu a fost aplicată în litigiile desfășurate până în prezent — și această ipoteză fiind exclusă de examenul jurisprudențial, fie că a intervenit o modificare legislativă sau un alt element care să influențeze modul de interpretare a dispoziției legale anterioare.

119. Cu privire la această ultimă teză, rezultă din formularea sesizării și din argumentarea punctului de vedere exprimat de instanța de trimitere că aceasta s-a raportat în propria evaluare a chestiunii de drept în discuție la considerentele deciziilor Curții Constituționale nr. 44 din 31 ianuarie 2017 și nr. 139 din 27 martie 2018.

120. Pentru înțelegerea contextului pronunțării acestor decizii este necesar a menționa că la data de 20 mai 2013 a intrat în vigoare Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013.

121. Acest act normativ a fost adoptat cu scopul declarat (indicat astfel în expunerea de motive) de a urgenta și finaliza procesul de restituire, în natură sau prin echivalent, a bunurilor imobile preluate abuziv în perioada regimului comunist în România, atât în ceea ce privește terenurile, cât și construcțiile, precum și pentru a pune în aplicare măsurile impuse statului român prin Hotărârea-pilot a Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțate la data de 12 octombrie 2010 în cauzele *Atanasiu și alții împotriva României* și, respectiv, *Solon împotriva României*.

122. Art. 11 din Legea nr. 165/2013 prevedea, la data adoptării actului normativ: „(1) Comisiile locale și județene de fond funciar sau, după caz, Comisia de Fond Funciar a Municipiului București au obligația de a soluționa toate cererile de restituire, de a efectua punerile în posesie și de a elibera titlurile de proprietate până la data de 1 ianuarie 2016.

(2) În situația neîndeplinirii obligațiilor în termenul prevăzut la alin. (1), persoana care se consideră îndreptățită poate formula plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile. Hotărârea pronunțată de instanța judecătorească este supusă numai apelului. Plângerea este scutită de taxa judiciară de timbru.

(3) În termen de 30 de zile de la împlinirea termenului prevăzut la alin. (1), comisiile locale de fond funciar sunt obligate să predea Agenției Domeniilor Statului suprafețele preluate și neutilizate în cadrul procesului de restituire.

(4) În situația în care plângerea formulată potrivit alin. (2) are ca obiect un teren predat Agenției Domeniilor Statului conform alin. (3), această instituție are calitatea de intervenient forțat în cauză.”

123. Termenul prevăzut de art. 11 alin. (1) citat a fost ulterior prelungit succesiv de legiuitorul secundar până la data de 1 ianuarie 2018.

124. Prin Decizia nr. 44 din 31 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 211 din 28 martie 2017, Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art. 7 alin. (1) și ale art. 11 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 sunt neconstituționale.

125. În esență, în considerentele acestei decizii s-a arătat că: „33. (...) termenul acordat entităților administrative pentru a soluționa cererile de reconstituire a dreptului de proprietate a fost succesiv prorogat, până la 1 ianuarie 2018. Sub acest aspect, Curtea constată, aplicând testul de proporționalitate, că

dispozițiile art. 11 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 nu întrunesc cerința previzibilității legii, componentă a constituționalității normeii sub aspectul calității sale. Astfel, persoanele interesate nu pot avea o previziune exactă a epuizării duratei termenului în care sunt obligate să aștepte soluționarea pe cale administrativă a cererilor lor, fiind împiedicate a se adresa în mod eficient instanței judecătorești pentru apărarea dreptului lor de proprietate. Guvernul a intervenit intempestiv, prima dată la 30 decembrie 2015 (prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 986 din 31 decembrie 2015), apoi la 15 decembrie 2016 (prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 98/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.030 din 21 decembrie 2016), chiar la finele termenului în vigoare, prelungindu-l pentru încă un an. (...)

38. Termenul prorogat, în prezent, până la 1 ianuarie 2018 este unul prohibitiv, împiedicând în substanța sa exercitarea dreptului de acces efectiv la instanță și afectând, astfel, posibilitatea realizării dreptului de proprietate pretins. (...)

Cât privește rezonabilitatea termenului, Curtea subliniază că aceasta nu mai poate fi susținută în condițiile prorogării succesive, pentru a doua oară, prin intervenții legislative intempestive ale Guvernului, a termenului care, în redactarea originară a Legii nr. 165/2013, era fixat pentru 1 ianuarie 2016. (...)

126. Examinând considerentele acestei decizii, nu se identifică nicio statuare care să constituie un argument relevant sau pertinent în ceea ce privește inadmisibilitatea unei acțiuni prin care titularul cererii de reconstituire care nu a primit un răspuns la cererea sa se adresează instanței pentru soluționarea pe fond a pretenției sale.

127. Dimpotrivă, economia argumentării instanței de contencios constituțional în cuprinsul Deciziei nr. 44 din 31 ianuarie 2017 relevă că edictarea și apoi prelungirea repetată a termenului în care comisiile de fond funciar erau ținute a da un răspuns tuturor cererilor nesoluționate la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 au fost apte (și au avut în practică acest efect) a paraliza orice demers judiciar al titularilor acestor cereri anterior împlinirii termenului menționat de art. 11 alin. (1) din legea anterior menționată; acțiunile astfel formulate au fost respinse ca premature sau ca inadmisibile, iar prelungirea succesivă a termenului în discuție a determinat instanța de contencios constituțional să considere că dispoziția astfel modificată instituie o sarcină disproporționată și excesivă pentru persoanele îndreptățite.

128. În consecință, declararea neconstituționalității art. 11 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 prin decizia evocată a avut doar efectul de a înlătura un eventual fine de neprimire al unor atari acțiuni rezultat din împrejurarea neîmplinirii termenului cuprins în norma declarată neconstituțională până la data sesizării instanței.

129. De asemenea, este relevant paragraful 36 din Decizia nr. 44 din 31 ianuarie 2017, în care Curtea Constituțională arată că „(...) nu există nicio sancțiune reglementată în plan normativ pentru nerespectarea termenelor administrative, ceea ce este de natură a afecta eficiența mecanismului de soluționare administrativă a cererilor, reglementat de Legea nr. 165/2013. Astfel, persoanele interesate se află în imposibilitatea de a reclama pasivitatea, lipsa de diligență a entității statale sau, până la urmă, lipsa unui răspuns cu privire la cererea lor”.

130. La data de 27 martie 2018 a fost pronunțată Decizia nr. 139, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 638 din 23 iulie 2018, prin care Curtea Constituțională a respins, ca devenită inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 din Legea nr. 165/2013, invocată în mai multe cauze conexe.

131. Cu privire la alineatul (1) al textului, Curtea Constituțională a reținut că, prin constatarea anterioară a neconstituționalității acestui text (Decizia nr. 44 din 31 ianuarie 2017, anterior evocată), excepția ce privește aceeași normă a devenit inadmisibilă.

132. Cu privire la celelalte alineate ale art. 11 [ce instituiau procedura prin care persoana interesată se putea adresa instanței în cazul depășirii termenului edictat prin alin. (1)] s-a reținut că acestea au fost abrogate prin Legea nr. 111/2017, împrejurare în care este justificată, inclusiv prin prisma caracterului acestor dispoziții de norme procedurale, respingerea excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă.

133. În considerentele Deciziei nr. 139 din 27 martie 2018, apreciate relevante de instanța de trimitere, s-a arătat: „29. În ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, Curtea observă că acestea prevăd că, în situația neîndeplinirii de către comisiile locale și județene de fond funciar sau, după caz, Comisia de Fond Funciar a Municipiului București a obligației de a soluționa toate cererile de restituire, de a efectua punerile în posesie și de a elibera titlurile de proprietate în termenul a cărui prorogare succesivă a sancționat-o Curtea Constituțională prin decizia citată, persoana care se consideră îndreptățită poate formula plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile. Așadar, art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 consacră dreptul persoanelor care au formulat cereri de restituire în temeiul Legii nr. 18/1991 de a se adresa instanței în cazul neîndeplinirii de către autoritatea administrativă a obligațiilor în termenul prevăzut la alin. (1) al art. 11 din aceeași lege. Or, efectul Deciziei Curții Constituționale nr. 44 din 31 decembrie 2016, prin care a fost constatată neconstituționalitatea dispozițiilor art. 11 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 referitoare la termenul de îndeplinire a acestei obligații, se răsfrânge și asupra dispozițiilor art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, astfel că, de la publicarea acesteia, persoanele interesate se puteau adresa fără constrângerea unui termen instanței judecătorești pentru obligarea comisiilor de fond funciar la ducerea la îndeplinire a atribuțiilor referitoare la soluționarea cererilor de restituire, efectuarea punerilor în posesie și eliberarea titlurilor de proprietate.

30. Așa cum s-a arătat mai sus, ulterior, art. 11 din Legea nr. 165/2013 a fost abrogat în întregime prin Legea nr. 111/2017. Curtea apreciază că aceasta nu înseamnă însă că persoanele interesate nu mai dispun de un mecanism procedural care să le permită accesul la o instanță împotriva neîndeplinirii obligației stabilite în sarcina entității investite. În prezent, în temeiul art. 8 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.154 din 7 decembrie 2004, persoanele interesate se pot adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a solicita obligarea comisiilor locale și județene de fond funciar sau, după caz, a Comisiei de Fond Funciar a Municipiului București, în condițiile art. 18 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, la soluționarea cererilor de restituire, efectuarea punerilor în posesie și, respectiv, eliberarea titlurilor de proprietate, în termenul prevăzut de art. 24 din Legea nr. 554/2004 (...).

134. Pe de o parte, se apreciază că aceste considerente, incluse într-o decizie prin care excepțiile de neconstituționalitate soluționate au fost respinse ca devenite inadmisibile, fără analizarea conformității lor cu Legea fundamentală, nu au caracter decizoriu, deoarece nu susțin și nu fundamentează soluția din dispozitivul deciziei, astfel încât ele nu sunt apte a cuprinde dezlegări obligatorii în privința interpretării unor dispoziții legale — care, de altfel, nu au făcut obiectul analizei în decizia în discuție.

135. Pe de altă parte, chiar lăsând deoparte argumentul de mai sus, considerentele cuprinse în paragraful 30 al Deciziei nr. 139 din 27 martie 2018 nu justifică prin ele însele reconsiderarea interpretării date în jurisprudență referitor la admisibilitatea acțiunii prin care se solicită soluționarea pe fond a cererilor formulate conform Legii nr. 18/1991 și reconstituirea, astfel, a dreptului de proprietate, în absența finalizării procedurii administrative date în atribuțiile comisiilor de fond funciar.

136. Astfel, argumentul în sensul posibilității celui interesat de a cere instanței obligarea autorității la îndeplinirea obligațiilor

legale și la emiterea unui răspuns — prin recursul la dispozițiile de drept comun ale Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 — nu atinge chestiunea soluționării pe fond a cererii de către instanța de judecată și nici nu o exclude.

137. Nicio parte a argumentării acestei decizii nu aduce în discuție o modalitate de interpretare nouă a reglementării cuprinse în art. 51—53 din Legea nr. 18/1991; dimpotrivă, reținând abrogarea prevederilor art. 11 din Legea nr. 165/2013, Curtea Constituțională observă — incidental — că reglementarea abrogată nu a lăsat titularii cererilor fără mijloace de a se adresa instanței, deoarece, uzând de art. 8 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, ei pot obține întocmai rezultatul pe care îl preconiza procedura reglementată de art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, acum abrogat — obligarea autorității publice la îndeplinirea atribuțiilor sale.

138. Prin urmare, paragraful 30 al Deciziei nr. 139 din 27 martie 2018 nu face decât să sublinieze împrejurarea că prevederile anterior cuprinse în legea specială își găseau un corespondent similar și în dreptul comun, art. 8 din Legea nr. 554/2004, astfel încât abrogarea art. 11 nu a dus la o restrângere a dreptului de acces la instanță — componentă a dreptului fundamental la un proces echitabil — ce trebuie să fie recunoscut titularilor cererilor de reconstituire nesoluționate încă.

139. De aceea, considerentele nedecizorii cuprinse în Decizia nr. 139 din 27 martie 2018 a Curții Constituționale nu cuprind o interpretare diferită dată vechilor dispoziții legale ce fac obiectul sesizării pendinte — art. 51—53 din Legea nr. 18/1991 — și nici nu argumentează într-un sens care să permită reconsiderarea modului consolidat în care aceste prevederi au fost interpretate de instanțe.

140. Concluzia acestor argumente este că nu există niciun argument legal sau jurisprudențial care să aducă un element nou în discuție și, în consecință, chestiunea de drept ce face obiectul sesizării *nu este nouă*.

141. Suplimentar și relevant, analizând cerința *existenței unei probleme de drept veritabile*, se constată că, în cauză, dezlegarea problemei aduse în discuție prin sesizare nu prezintă nici măcar o dificultate rezonabilă, stadiul actual general al jurisprudenței naționale în materia recunoașterii dreptului de

acces la instanță permițând identificarea cu ușurință a argumentelor care susțin admisibilitatea acțiunii cu care instanța de trimitere este investită.

142. Astfel, cum s-a arătat deja, toate argumentele expuse în considerentele Deciziei XX din 19 martie 2007 sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, și în ipoteza de față:

— întârzierea considerabilă sau chiar excesivă a comisiilor de aplicare a legilor fondului funciar în soluționarea cererilor de reconstituire a dreptului de proprietate reprezintă o justificare pentru recunoașterea dreptului titularilor acestor cereri de a se adresa instanței de judecată pentru soluționarea pe fond a pretenției lor;

— inexistența unui mecanism în legea specială de constrângere a autorității la emiterea unui răspuns — în domeniul de aplicare al Legii nr. 10/2001 un asemenea mecanism a fost instituit ulterior Deciziei nr. XX din 19 martie 2007 prin art. 33 și 35 din Legea nr. 165/2013, dar în domeniul de aplicare al Legii nr. 18/1991 el lipsește, în condițiile în care art. 11 din Legea nr. 165/2013 nu mai produce efecte, cum s-a arătat în cele ce precedă;

— limitarea accesului la instanță exclusiv pentru a cere obligarea comisiilor la emiterea unui răspuns poate constitui un remediu insuficient din perspectiva duratei și eficienței unei atari proceduri judiciare, de vreme ce, pe de o parte, obligarea autorității la emiterea unui răspuns va fi urmată de emiterea de către comisiile de fond funciar a unor acte care pot face la rândul lor obiectul contestării în fața instanței (conform art. 51—53 din Legea nr. 18/1991); pe de altă parte, fiind vorba despre obligații care pot fi aduse la îndeplinire numai de către debitorul lor, așa-numite obligații *intuitu personae*, dacă nu sunt executate de bunăvoie, legea oferă creditorului numai pârgii de constrângere pecuniară (cuprinse în procedura reglementată de art. 906 din Codul de procedură civilă) și nu există garanția finalizării demersului cu o soluționare efectivă, în fond, a cererii;

— plenitudinea de jurisdicție a instanței care cenzurează actele emise de entitățile obligate la soluționarea cererilor de reparație (nelimitată de vreo dispoziție legală) justifică recunoașterea dreptului titularilor cererilor de reconstituire de a cere soluționarea lor pe fond.

143. Față de aceste argumente, ce se subsumează evoluției generale a jurisprudenței instanțelor naționale în sensul recunoașterii dreptului de acces la instanță față de pasivitatea sau tăcerea autorității îndrituite a emite un răspuns, se apreciază că soluția admisibilității acțiunii în discuție nu ridică nicio dificultate de argumentare.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul Maramureș — Secția I civilă, în Dosarul nr. 651/319/2018, pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, cu privire la următoarea chestiune de drept:

Dezlegarea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 51—53 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin prisma considerentelor deciziilor Curții Constituționale nr. 44 din 31 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 211 din 28 martie 2017, și nr. 139 din 27 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 638 din 23 iulie 2018, respectiv dacă este admisibilă cererea de chemare în judecată prin care se solicită instanței să dispună reconstituirea dreptului de proprietate în situația în care nu a fost finalizată procedura administrativă și în lipsa unei hotărâri a comisiei județene pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 9 mai 2022.

PREȘEDINTELE SECȚIEI I CIVILE
LAURA-MIHAELA IVANOVICI

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2022 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.380	380	138
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2022 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	100 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
 C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Biroului pentru relații cu publicul este:

Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.
 Tel. 021.401.00.73, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
 Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

